

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA EVROPSKÉ UNIE
PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 12.12.2011
KOM(2011) 886 v konečném znění

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACIE JAKO PRIORITY
VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU –
NA CESTĚ K EFEKTIVNĚJŠÍMU PŘÍSTUPU**

OBSAH

Souvislosti: EU jako aktér celosvětového významu v oblasti lidských práv	5
Problémy	6
Reakce EU	6
A. Celková revize provádění: účinná opatření na míru	8
Maximalizace dopadu v praxi pomocí přístupu upraveného na míru	8
Dosahování výsledků v průřezových tématech prostřednictvím přístupu založeného na kampaních	8
Nový přístup k sousedním a vzdálenějším zemím	9
Partnerská spolupráce s občanskou společností	9
B. Provázaný přístup k politice	10
Demokracie a volby	10
Rozvojová spolupráce	11
Doložky o lidských právech	11
Obchodní politika	12
Informační a komunikační technologie	12
Podniky a lidská práva	12
Předcházení konfliktům	13
Řešení krizí	13
Boj proti terorismu	13
Svoboda, bezpečnost a právo	14
Politická soudržnost ve všech směrech	14
C. Budování silných partnerství	15
Mnohostranná spolupráce	15
Mezinárodní spravedlnost	15
Regionální organizace	16
Dosažení dopadu prostřednictvím dialogu	16
Reakce na případy vážného porušování lidských práv	17
D. Využití kolektivní váhy Evropy	17
Evropský parlament	17

Členské státy	17
Stálá kapacita v Radě EU pro otázky lidských práv a demokracie	17
Budování kultury lidských práv a demokracie.....	18
Nové pojetí komunikace EU	18
Další kroky	19

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACIE JAKO PRIORITY VNĚJŠÍ ČINNOSTI EU – NA CESTĚ K EFEKTIVNĚJŠÍMU PŘÍSTUPU

Všechna lidská práva, ať už občanská, politická, ekonomická, sociální nebo kulturní, jsou svou povahou univerzální a platí pro všechny kdekoli na světě. Dodržování lidských práv a základních svobod patří mezi základní zásady Evropské unie. Ochrana a podpora lidských práv je červenou nití propojující veškerou činnost EU doma i v zahraničí. V otázkách lidských práv a demokracie musí být EU zásadová, pokud jde o normy a hodnoty, které chce prosazovat, kreativní, pokud jde způsoby jejich prosazování, a naprosto odhodlaná dosáhnout konkrétních výsledků.

Cílem tohoto sdělení je zahájit s ostatními evropskými orgány diskusi o tom, jak je třeba postupovat, aby vnější politika EU v oblasti lidských práv a demokracie byla aktivnější, soudržnější a účinnější. V zájmu zásadního zvýšení efektivity EU sdělení nastiňuje, jak EU rozšíří, zintenzivní a zefektivní svou činnost na mezinárodní scéně, aby se to skutečně projevilo v každodenním životě obyvatel.

Sdělení navrhuje činnost ve čtyřech oblastech – v oblasti prováděcích mechanismů, sjednocování politik, budování partnerství a zastávání jednotných postojů. Radu a Evropský parlament pak žádá, aby se vyjádřily ke způsobům, jakými lze řešit problémy a využívat dostupných příležitostí. V zájmu posílení vnější lidskoprávní strategie EU sdělení udává směr, k němuž je třeba shromáždit stanoviska a podklady, a to i od jiných zúčastněných stran.

*„Činnost Unie na mezinárodní scéně spočívá na zásadách,
které se uplatnily při jejím založení, jejím rozvoji a jejím rozšiřování
a které hodlá podporovat v ostatním světě:
demokracie, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv
a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti,
zásady rovnosti a solidarity a
dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva.“*

Smlouva o Evropské unii, článek 21

Souvislosti: EU jako aktér celosvětového významu v oblasti lidských práv

Uběhlo deset let od vydání sdělení Komise ze dne 8. května 2001 o *úloze Evropské unie při podpoře lidských práv a demokratizace ve třetích zemích*. Za tu dobu se ve světě odehrály zásadní změny, útoky z 11. 9. počínaje a událostmi arabského jara konče. Události, k nimž v roce 2011 došlo na Blízkém východě a v severní Africe, ukazují, jak důležitá jsou lidská práva a demokracie. Nyní je důležité obnovit úsilí EU a formulovat účinnou odpověď na výzvy, kterým lidská práva a demokracie po celém světě čelí.

Evropská unie vytvořila v rámci své vnější činnosti širokou škálu politických nástrojů a pokynů pro provádění svého závazku v oblasti lidských práv a demokracie v praxi. Spolupracovala při tom s členskými státy EU a Evropským parlamentem a také s občanskou společností. Činnost EU v klíčových otázkách týkajících se lidských práv, jako je trest smrti, boj proti mučení, ochrana obránců lidských práv, svoboda vyznání nebo přesvědčení, práva dítěte, práva žen nebo sexuální orientace, se řídí několika pokyny přijatými Radou (a dalšími soubory pomůcek a podobnými nástroji). Nový základ pro opatření EU v oblasti podpory demokracie položil akční program.

Na tomto základě se EU věnuje otázkám lidských práv a situaci ohrožených jednotlivců společně s dalšími zeměmi: v rámci stále většího počtu dialogů a konzultací věnovaných lidským právům, na politických setkáních, prostřednictvím diplomatických nót i veřejně. Evropská unie nabízí poradenství a podporu při posilování demokratických institucí a lidských práv a v případě vážného porušování lidských podniká kroky k přijetí omezujících opatření. Klíčovým rysem činnosti EU je úzká spolupráce s občanskou společností a její podporování.

Evropská unie byla také v první linii při vytváření silných standardů a mechanismů na podporu a ochranu lidských práv na úrovni Organizace spojených národů, Rady Evropy a OBSE. Evropská unie spolupracovala s ostatními organizacemi a zúčastněnými stranami, aby zajistila, že se OSN bude zabývat vážným porušováním lidských práv v konkrétních zemích a že klíčové obavy v otázce lidských práv přijme za své.

Evropská unie sama postavila lidská práva do středu své politiky rozšiřování, jež se řídí kodaňskými kritérii.

Všeobecná deklarace lidských práv stanoví mezinárodní standardy pro všechny členské státy OSN. Každý členský stát OSN je stranou nejméně jedné z šesti hlavních smluv o lidských právech inspirovaných Všeobecnou deklarací, přičemž 80 % států ratifikovalo čtyři nebo více těchto smluv. Proces ratifikace přitom stále probíhá. V oblasti pracovních práv bylo ve světě ve velké míře ratifikováno osm základních pracovních úmluv ILO, které plně ratifikovaly i

všechny členské státy EU. Celosvětový právní rámec tedy existuje: skutečná výzva spočívá v zajištění jeho provádění.

Evropská unie podporuje lidská práva uvnitř i vně svých hranic, přičemž vychází z toho, že lidská práva jsou nezbytná jak pro důstojnost jednotlivce, tak pro sociální spravedlnost a pro podporu mezinárodního míru, prosperity a stability.

Problémy

V posledních letech se objevilo několik problémů. Za prvé, byla zpochybněna legitimita mezinárodních norem a standardů v oblasti lidských práv a demokracie, v některých případech ze strany nově vznikajících mocností, se kterými chce EU spolupracovat. Některé státy v OSN zpochybnily zavedené normy v oblasti lidských práv s (mylným) odůvodněním, že porušování lidských práv lze ospravedlnit kulturními rozdíly. Zákony o rouhání byly využívány k omezení svobody projevu. Současná hospodářská krize vyústila v další proměnu světového hospodářství, což následně vyvolalo u některých otázky ohledně univerzální povahy a užitečnosti lidských práv. Evropská unie často naráží na odpor při podporování lidských práv v oblastech, jako je zrušení trestu smrti nebo otázka sexuální orientace.

Dokonce i tam, kde jsou mezinárodní standardy obecně přijímány, je provádění na vnitrostátní úrovni nadále pomalé. Ženy a dívky stále čelí diskriminaci a násilí. Velmi rozšířená je diskriminace na základě sexuální orientace nebo genderové identity. V posledním desetiletí se nedosáhlo dostatečného pokroku v odstraňování mučení a nelidského zacházení ani v ochraně a posazování práv dítěte. Evropská unie přispěla k vypracování Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením a přistoupila k ní jako plnoprávná strana, avšak k tomu, aby bylo zcela dokončeno její provádění, je třeba vyřešit některé závažné problémy.

Zaznívá také názor, že vnější nebo vnitřní politiky EU nejsou vždy zcela v souladu s jejími prohlášeními o lidských právech a demokracii. V souvislosti s událostmi arabského jara proběhla diskuse o tom, zda EU před těmito událostmi dostatečně podporovala občanskou společnost a prosazovala změnu, spíše než stabilitu. Zároveň se stále více pozornosti upírá na stav lidských práv uvnitř EU.

Nové výzvy v oblasti podpory lidských práv přináší i globalizace. V situaci, kdy stále více sílí mezinárodní povaha hospodářství a ekonomiky jsou na sobě stále více závislé, vystoupili na scénu noví hráči, což se do problematiky lidských práv složitě promítlo. Zatímco tradičně se povinnosti v oblasti lidských práv týkaly států, nyní porušování lidských práv pochází ze širší škály zdrojů, od zabírání půdy domorodých obyvatel až po vývoz nových technologií využívaných pro cenzuru a sledování. Ačkoli v mnoha zemích globalizace přispěla ke zlepšení situace velkého počtu lidí, kteří se vymanili z chudoby a stali se součástí otevřených společností, v jiných je označována za příčinu prohlubování nerovností a zesilování diskriminace a vykořisťování. Takový je tedy rámec problémů, které musí EU při vymezování efektivnějšího přístupu k lidským právům a demokracii ve své vnější činnosti překonat.

Reakce EU

Evropská unie nebyla vždy tak efektivní a jednotná, jak by mohla. Aktuálním úkolem je zajistit přehlednost, soudržnost a účinnost politiky pomocí inteligentnějšího a strategičtějšího uvažování. Ještě naléhavější se tato potřeba stává s ohledem na závazek Lisabonské smlouvy umístit lidská práva, demokracii a právní stát do centra veškeré vnější činnosti a zajistit

provázanost mezi jednotlivými oblastmi vnější činnosti a také s ohledem na provádění zásad zahraniční politiky EU.

Na následujících řádcích budou vytyčeny klíčové prvky strategického rámce – navrhovaná vize a opatření, do nichž mohou evropské orgány vnést svůj pohled a zkušenosti.

Cílem EU by mělo být i nadále předcházet porušování lidských práv a v případě, že k němu bude docházet, zajišťovat, aby oběti měly přístup ke spravedlnosti a nápravě a aby ti, kteří za porušování práv nesou odpovědnost, se z něj museli zodpovídat.

Touto činností by EU měla potvrdit svoje odhodlání nadále prosazovat univerzálnost, nedělitelnost a vzájemnou závislost všech lidských práv – občanských, politických, ekonomických, sociálních i kulturních. Dodržování lidských práv je zakotveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě OSN a mezinárodních smlouvách o lidských právech.

Demokracie je univerzální hodnotou založenou na svobodně projevené vůli lidu určovat si svůj vlastní politický systém. Lidská práva a demokracie musí jít ruku v ruce se svobodami, které propůjčují moc a jsou základem demokracie – svobodou projevu, sdružování a shromažďování. Události jako arabské jaro opět ukazují, že svobodu nelze potlačit.

Evropská unie se domnívá, že dodržování právního státu, včetně přístupu ke spravedlnosti a práva na spravedlivý soudní proces, je pro ochranu lidských práv a demokratických zásad zásadní.

Evropská unie by se měla zavázat k tomu, že bude podporovat a chránit svobodu, důstojnost, rovnost a spravedlnost pro všechny jakožto klíčovou prioritu zahraniční politiky. Lidská práva a demokracie musí být červenou nití propojující vnější politiky EU. Prosazování těchto hodnot má význam z hlediska dalších cílů, jako je bezpečnost, rozvoj, zapojení do hospodářského života a sociální začleňování. K lidským právům a demokracii by se mělo přihlížet ve všech fázích procesu rozhodování v oblasti zahraniční politiky.

Vnější činnost EU musí být v souladu s právy stanovenými Listinou základních práv EU, která se stala závazným právním předpisem EU podle Lisabonské smlouvy, a také s právy zaručenými Evropskou úmluvou o lidských právech.

Za účelem prosazování těchto zásad musí EU přezkoumat své prováděcí mechanismy, procesy a struktury. Opatření jsou zapotřebí v řadě oblastí včetně:

- vnějších prováděcích mechanismů – nedosáhlo by se cílů souvisejících s lidskými právy a demokracií lépe pomocí přístupu „zdola nahoru“ přizpůsobeného konkrétní situaci a zemi v kombinaci s celosvětovými průřezovými kampaněmi zaměřenými na konkrétní témata?
- postupů – jak může EU docílit větší jednotnosti, pokud jde o celou škálu jejích politik a orgánů a o vnější vystupování při spolupráci s mezinárodními partnery, nevládními organizacemi, regionálními uskupeními a mezinárodními organizacemi?
- vnitřních struktur – měli bychom klást důraz na dokončení sítě kontaktních míst pro lidská práva a demokracii v rámci delegací EU po celém světě a na stálou kapacitu v Radě pro vnější otázky lidských práv a demokracie?

A. CELKOVÁ REVIZE PROVÁDĚNÍ: ÚČINNÁ OPATŘENÍ NA MÍRU

Maximalizace dopadu v praxi pomocí přístupu upraveného na míru

Přístup ke strategii v oblasti lidských práv byl v EU tradičně orientován shora dolů, celosvětové priority se sjednávaly v Bruselu a poté se měly prosazovat prostřednictvím politických dialogů a setkání s třetími zeměmi. Avšak ačkoli jsou zásady a cíle univerzální, bezprostřední priority, a tedy také způsoby a harmonogramy jejich prosazování, mohou a musí být pro každou zemi odlišné.

To znamená, že zatímco celkové cíle politiky EU v oblasti lidských práv a demokracie zůstávají platné a neměnné, konkrétní výsledky budou s větší pravděpodobností dosaženy prostřednictvím přístupu usilujícího o sladění cílů v dané zemi s místními podmínkami spíše než prostřednictvím univerzálního přístupu. Nedílnou součástí celkové strategie EU vůči dané zemi by tedy měly být strategie v oblasti lidských práv a demokracie vypracované na míru. To pomůže určit priority a racionalizovat práci, zejména práci delegací EU a velvyslanectví členských států, a zároveň lépe využívat příslušné kombinace nástrojů EU a zaměřit se na oblasti, které mají největší šanci přinést přetrvávající zlepšení a změnu. To neznamená, že EU by například neměla odsuzovat používání trestu smrti v zemi, která jej stále uplatňuje. Jde spíše o to, že trest smrti by neměl být jedinou oblastí, na kterou se práce EU v oblasti lidských práv zaměří, protože změny mohou doznat i jiné oblasti.

Evropská unie v současné době vypracovává strategie v oblasti lidských práv pro více než 150 států (přičemž pokryty by nakonec měly být všechny země). Tyto strategie by měly Unii pomoci přizpůsobit na míru její postoj a docílit většího pozitivního dopadu v praxi. Strategie pro jednotlivé země mají svést zdroje delegací EU a diplomatických misí členských států EU v terénu. Stanovují priority a cíle pro jednotlivé země, které se mohou stát součástí všech příslušných vnějších politik EU, např. v oblasti rozvoje, obchodu a bezpečnosti, a které tak mohou být zahrnuty do celkových politických a hospodářských vztahů s jakoukoli dotčenou zemí. Strategie se připravují s přihlédnutím k postojům občanské společnosti.

Evropská unie by měla zajistit, aby se ke strategiím pro jednotlivé země v oblasti lidských práv přihlíželo v lidskoprávních dialogích, při tvorbě politik a při plánování a provádění finanční pomoci s třetími zeměmi, včetně strategických dokumentů o zemích po roce 2013.

Dosahování výsledků v průřezových tématech prostřednictvím přístupu založeného na kampaních

Kromě strategií připravených na míru pro jednotlivé země by EU měla určit průřezová témata, na která zaměří společné síly v rámci časově omezených cílených kampaní. Dlouhodobá práce na podporu Mezinárodního trestního soudu a úsilí o zrušení trestu smrti jsou dobrými příklady. Tyto kampaně by měly být předmětem společných opatření všech orgánů EU a jednotlivých členských států.

Pro následující tři roky navrhuje vysoká představitelka zaměření na tři témata:

- reformu soudnictví zaměřenou na právo na spravedlivý proces,
- práva žen – navázání na komplexní přístup EU k ženám, míru a bezpečnosti a na strategii EU pro rovnost žen a mužů,

- práva dítěte – navázání na „Agendu EU v oblasti práv dítěte“ a oba soubory pokynů EU o dětech.

Orgány Evropské unie a členské státy by se měly zapojit do vytyčování konkrétních, měřitelných, dosažitelných, realistických a časově omezených cílů a plánů provádění pro každou kampaň.

Nový přístup k sousedním a vzdálenějším zemím

Nedávný přezkum evropské politiky sousedství vedl k dalšímu rozpracování politik EU na podporu demokracie. Nový přístup je založen na vzájemné odpovědnosti a posíleném závazku k dodržování univerzálních hodnot lidských práv, demokracie a právního státu, včetně zesíleného politického dialogu v tomto ohledu. Zavádí dva pojmy: „pevnou demokracii“, jež má nastavit základní úroveň potřebného pokroku, podle které se budou posuzovat dosažené výsledky, a přístup „více za více“, v rámci něhož se budou odměňovat země, které si přejí na cestě k demokracii dosáhnout skutečného pokroku a které na spolupráci vyčlení dodatečné prostředky. Pravidlo „více za více“ by mělo platit i naopak. Bude posíleno partnerství s občanskou společností a zpřístupněna dodatečná finanční podpora, včetně využití nového účelového nástroje financování.

Partnerská spolupráce s občanskou společností

Je třeba, aby EU úzce spolupracovala s občanskou společností a aby využívala její odborné znalosti a alternativní komunikační kanály. Je třeba rozvinout dlouhodobý dialog mezi úřady, nevládními organizacemi, podnikatelskou sférou, odbory a sdělovacími prostředky. Evropská unie by měla nadále podporovat aktivní občanskou společnost, která je pro demokratické státy životně důležitá, a sociální partnery, kteří jsou klíčoví pro udržitelnost reforem. Dokonce i v případech, kde je malá nebo žádná šance navázat účinnou komunikaci s vládou, nemělo by to znamenat omezení kontaktu s lidmi, kteří v dané zemi žijí. V takových situacích je o to důležitější, aby EU byla v kontaktu s občanskou společností a mírovou politickou opozicí a aby obráncům lidských práv pomáhala čelit rizikům a hrozbám. Evropská unie by měla nadále otevřeně poukazovat na stav lidských práv v konkrétních případech, na jejich porušování a na úpadek demokracie, přičemž zvláštní důraz by měla klást na zachování nebo vytvoření potřebných podmínek, v nichž by se mohla úspěšně rozvíjet občanská společnost.

Evropská unie zaujímá systematický postoj ke konzultacím s mezinárodními i místními nevládními organizacemi zabývajícími se lidskými právy o všech otázkách souvisejících s její lidskoprávní politikou. Zvláštní pozornost se bude věnovat podpoře podmínek, které umožní občanské společnosti ve třetích zemích svobodně pracovat. Činnost EU by mělo dále přezkoumávat a obohacovat výroční fórum EU a nevládních organizací o lidských právech.

Nepostradatelnými spojenci EU při podpoře a ochraně lidských práv po celém světě jsou obránci lidských práv, kteří jsou pokládáni za klíčové prostředníky pro delegace EU a diplomatické mise členských států EU v třetích zemích. Evropská unie by měla dále podporovat účinné provádění svých zásad o obráncích lidských práv, a to mimo jiné zvyšováním povědomí všech důležitých aktérů. Evropská unie by měla pokračovat v řešení naléhavých potřeb ochrany obránců lidských práv, kteří jsou bezprostředně ohroženi, zejména prostřednictvím programu ochrany v nouzi na úrovni EU. Politická podpora obránců lidských práv je doplněna účelovou finanční pomocí z evropského nástroje pro demokracii a lidská práva, přičemž se přihlíží ke konkrétním překážkám, na které tito lidé při své každodenní práci narážejí.

Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR) ve výši 1,1 miliardy EUR na období 2007–2013 odráží závazek EU prosazovat a podporovat demokracii a lidská práva prostřednictvím podpory občanské společnosti a lidskoprávních institucí po celém světě. V nadcházejícím víceletém finančním rámci na roky 2014–2020 Komise navrhla financování navýšit na 1,4 miliardy EUR (v cenách roku 2011).

V souvislosti s víceletým finančním rámcem se navrhne posílit pružnost nástroje EIDHR tak, aby častěji a rychleji dosahoval lepších výsledků a aby k finančním prostředkům mělo přístup více organizací. Nástroj má také zajišťovat rychlou reakci na potřeby občanské společnosti v zemích, které čelí nejpálčivějším problémům a nacházejí se v nejobtížnější situaci.

B. PROVÁZANÝ PŘÍSTUP K POLITICE

Evropská unie se zavázala umístit lidská práva a demokracii do centra své vnější činnosti a učinit z nich červenou nit propojující vše, co dělá. Smlouva o Evropské unii jasně stanoví, že lidská práva a demokracie jsou hlavními zásadami platnými pro veškerou činnost EU. V celé řadě politik EU existuje prostor pro větší provázanost – díky jejich spolupůsobení by se dosáhlo maximálního účinku.

S lidskými právy a demokracií zřetelně souvisejí různé politiky EU s vnějším rozměrem, například politiky týkající se rozvojové spolupráce, obchodu, prostoru svobody, bezpečnosti a práva, boje proti terorismu, řešení krizí, předcházení konfliktům a správy internetu.

Všechna opatření vyvinutá v rámci těchto politik (včetně opatření přijímaných členskými státy, které je provádějí ve svých příslušných oblastech působnosti) musí být i nadále zcela v souladu s dodržováním, ochranou a prosazováním lidských práv.

Demokracie a volby

Co se týče podpory demokracie, Evropská unie a její členské státy mají ohledně demokracie pevný závazek, jenž je zakotven ve smlouvách a ústavách a vychází ze silných parlamentních tradic. V roce 2009 přijala EU strategii a *akční program* zaměřený na podporu demokracie při vnější činnosti. Tento fakt si vyžádal větší soudržnost politik a koordinovanější využívání nástrojů v duchu Lisabonské smlouvy.

Z hlediska řady lidských práv, např. svobody projevu, sdružování a shromažďování, hrají zásadní úlohu volby. Evropská unie je hlavním aktérem v oblasti volební podpory a pomáhá partnerským zemím vést volby podle důvěryhodných, průhledných a inkluzivních postupů. Jejím důležitým nástrojem jsou v tomto směru volební pozorovatelské mise, jejichž doporučení jsou v zemích velmi užitečným příspěvkem k další podpoře lidských práv a demokracie. Při pozorování voleb se EU více zaměří na účast žen a národnostních menšin a také osob se zdravotním postižením, a to jak mezi kandidáty, tak mezi voliči. Velmi důležitým prvkem unijní strategie je zajištění synergie mezi podporou voleb a jejich pozorováním. Evropská unie bude aktivně využívat zpráv volebních pozorovatelských misí.

Volby samotné však demokracii udržet nemohou. Přístup EU k demokracii by měl vytvářet synergie mezi přímou podporou volebního procesu, politickou obcí (parlamenty a politickými stranami, občanskou společností a sdělovacími prostředky) a podporou dalších zásadních prvků budování státu (např. právního státu, soudnictví, reformy veřejné správy a decentralizace).

Evropská unie zintenzivňuje provádění *akčního programu* zaměřeného na podporu demokracie. Zahájila první kolo jeho provádění v pilotních zemích, využívá demokratického prvku nástroje EIDHR a usiluje o to, aby se v jejím celkovém přístupu k podpoře demokracie v celosvětovém měřítku soudržněji využívaly politické a finanční nástroje. Reakce EU na nedávné události v severní Africe vycházela z iniciativ, které byly přijaty v rámci revize evropské politiky sousedství za účelem dalšího rozpracování metodiky pro podporu reforem budujících udržitelnou demokracii. Jednalo se o vhodné pobídky a odrazující prvky a o stanovení referenčních hodnot pro posuzování pokroku v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu.

Rozvojová spolupráce

Agendy lidských práv a rozvojové spolupráce jsou úzce propojeny. Dodržování lidských práv je klíčové pro dosažení rozvojových cílů tisíciletí. Evropská unie se dlouhodobě zavázala, že zajistí, aby bylo dodržování lidských práv a demokratického vývoje součástí všech složek rozvojové spolupráce. Může jít o zaručení transparentnosti v rozhodování, o umožnění plné účasti žen a marginalizovaných skupin a tím i o zabránění jejich dalšímu vylučování. Je třeba usilovat o to, aby rozvojové programy a projekty financované EU přispívaly k plnění mezinárodních povinností partnerských zemí v oblasti lidských práv, včetně doporučení orgánů zřízených smlouvami OSN, která plynou ze všeobecného pravidelného přezkumu, a doporučení dalších monitorovacích orgánů, jako je Mezinárodní organizace práce. Propojení lidských práv, demokracie a rozvoje je zásadní pro dosažení úspěchu v celé řadě oblastí, od přístupu k vodě a hygienickým zařízením až po zajišťování potravin.

Nedávno uveřejněné sdělení „Zvýšení dopadu rozvojové politiky EU: Agenda pro změnu“ zdůrazňuje výzvu, jíž je lepší podpora partnerských zemí v jejich úsilí při plnění domácích i mezinárodních povinností týkajících se lidských práv. Evropská unie se zavázala, že zajistí, aby měla situace dané země v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu přímější vliv na plánování, formu a kanály pomoci a na přezkum přímé rozpočtové podpory.

Při hodnocení smluv o přímé rozpočtové podpoře mohou být tyto smlouvy doplněny o konkrétní podmínky pro podporu pevné a udržitelné demokracie a lidských práv, a to v souladu se sdělením Komise o budoucím přístupu k rozpočtové podpoře EU poskytované třetím zemím.

Strategie v oblasti lidských práv pro jednotlivé země a *přístup založený na lidských právech* by měly zajistit, aby se otázky lidských práv a demokracie promítaly do celého procesu rozvojové spolupráce, a měly by zajistit návaznost mezi rozvojovou spoluprací a politickým a strategickým dialogem o lidských právech.

Doložky o lidských právech

Od roku 1995 zahrnovala EU do politických rámcových dohod s třetími zeměmi doložku o lidských právech. Tuto politiku opětovně potvrdila v roce 2010. Doložka je nyní součástí dohod s více než 120 zeměmi a o dalších se jedná. Doložka poskytuje základ pro spolupráci a podporu na poli lidských práv ve všech oblastech, k nimž se tyto dohody vztahují, a rovněž tvoří právní základ pro opatření přijímaná v reakci na porušování lidských práv. Mezi tato opatření může patřit přerušování jednání a programů technické spolupráce s dotčenou zemí.

Obchodní politika

Společná obchodní politika je jedním z nejviditelnějších projevů vnější činnosti EU. Agenda EU v oblasti obchodu a lidských práv by měla být soudržná, transparentní, předvídatelná, proveditelná a účinná. Důležitým úkolem je docílit toho, aby obchod fungoval způsobem, který by nebránil řešení otázek lidských práv, ale naopak mu napomáhal.

Evropská unie se ve svém postoji k obchodní politice zaměřuje na pozitivní pobídky tím, že k prosazování lidských práv používá obchodních preferencí ve spojení s dialogem o podmínkách, jejichž splnění je nutné pro zachování těchto preferencí. Mezi obchodními partnery EU existují velké rozdíly a způsob dosahování souladu s cíli v oblasti lidských práv musí tuto rozmanitost odrážet. Na tomto přístupu je založen např. všeobecný systém preferencí GSP+, jehož prostřednictvím se udělují dodatečné preference zemím, které se zaváží vzít za své základní univerzální hodnoty v oblasti lidských a pracovních práv, životního prostředí a správy věcí veřejných. Dohody EU o volném obchodu souvisejí s politickými rámcovými dohodami EU (viz předchozí oddíl „*Doložky o lidských právech*“). Ve chvíli, kdy se EU rozhoduje o tom, zda zahájí nebo uzavře jednání o dohodě o volném obchodu, měla by zvážit, jaká je v partnerské zemi situace v oblasti lidských práv.

Lisabonská smlouva svěřila EU nové pravomoci v oblasti investiční politiky. Společná investiční politika EU by se měla řídit zásadami a cíli vnější činnosti Unie, včetně zásad a cílů v oblasti lidských práv.

K prosazování cílů v oblasti lidských práv se používají také konkrétní obchodní opatření. Jako příklad lze uvést nařízení 428/2009 o kontrole vývozu zboží dvojího užití, nařízení 1236/2005 o obchodování se zbožím, které lze použít pro trest smrti nebo mučení, a společný postoj Rady 2008/944/SZBP o vývozu zbraní.

Informační a komunikační technologie

Rozvoj informačních a komunikačních technologií (IKT), například internetu, mobilních telefonů a sociálních médií, má obrovský potenciál podporovat lidská práva, jako jsou svoboda projevu a svoboda shromažďování. Celosvětový tok informací může hmatatelně posílit postavení občanské společnosti a lidskoprávních aktivistů. Technický vývoj však může posilovat také autoritářské státy, protože zlepšuje možnosti sledování a cenzury. V současné době neexistuje dostatek jasných standardů, kterými by se musely řídit evropské podniky v případě prodeje těchto technologií autoritářským státům a při poskytování následných služeb (například školení a konzultací). Vzhledem k těmto okolnostem připraví Evropská služba pro vnější činnost a příslušné útvary Komise vhodná opatření, jež by zaručila, že lidé nebudou při používání internetu a jiných IKT vystaveni nevybíravé cenzuře nebo hromadnému sledování a že je budou moci co nejlépe využívat k podpoře lidských práv, a to i s přihlédnutím k ochraně osobních údajů a soukromí.

Podniky a lidská práva

Sociální odpovědnost podniků umožňuje společnostem do svého podnikání a svých vztahů s dalšími aktéry dobrovolně zahrnovat sociální otázky a otázky životního prostředí. Evropské podniky by se měly podporovat v náležité a vytrvalé snaze o to, aby byla při jejich aktivitě, ať probíhá kdekoli, dodržována lidská práva.

Globalizace vytvořila více příležitostí, jak mohou podniky přispívat k dodržování lidských práv, ale také zvýšila riziko, že se podniky budou podílet na jejich pošlapávání. Evropská unie uvítala obecné zásady Organizace spojených národů v oblasti podnikání a lidských práv, které v červnu 2011 jednomyslně podpořila Rada OSN pro lidská práva. V říjnu 2011 zveřejnila Evropská komise sdělení o sociální odpovědnosti podniků. Prostřednictvím tohoto sdělení vyjádřila očekávání, že by všechny podniky měly přijmout svou odpovědnost za dodržování lidských práv podle obecných zásad OSN. V návaznosti na toto sdělení Komise mimo jiné vypracuje pokyny v oblasti lidských práv pro malé a střední podniky, vyzve členské státy, aby vypracovaly vlastní vnitrostátní plán provádění obecných zásad OSN, a bude nadále podporovat partnerské země v přistupování na mezinárodně uznávané standardy sociální odpovědnosti podniků, jako jsou například směrnice OECD pro nadnárodní podniky a tripartitní deklarace Mezinárodní organizace práce o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku.

Předcházení konfliktům

Porušování lidských práv, absence základních svobod a kultura beztrestnosti, zejména ve vratkých situacích, způsobují nebo vyhrocují politickou nestabilitu a násilné konflikty.

Evropská unie se ve své analýze rizika konfliktu a ve svých systémech včasného varování ještě více zaměří na situaci v oblasti lidských práv a na dodržování základních svobod. Měla by také nadále stupňovat své úsilí o zohledňování otázky lidských práv a základních svobod při své činnosti zaměřené na předcházení konfliktům a na budování míru a ve vhodných případech promítat analýzu a včasné varování do možností včasných opatření.

Řešení krizí

Mise a operace EU pro řešení krizí probíhají v úzké spolupráci s místními silami, často v situaci konfliktu, a mnoho z nich naráží na případy porušování lidských práv. Od první unijní operace pro řešení krize v roce 2003 byly zjištěny osvědčené postupy pro zahrnování problematiky lidských práv a rovnosti žen a mužů do plánování a provádění. Evropská unie se bude řídit mezinárodními osvědčenými postupy, pokud jde o plánování, přípravu a nasazování, na základě meziagenturního přístupu OSN k lidským právům v rámci mírových operací.

V rámci svého úsilí o předcházení konfliktům, řešení krizí a budování míru Evropská unie posílí aspekty lidských práv, ochrany dítěte a rovnosti žen a mužů. Bude přihlížet také k mezinárodním osvědčeným postupům a zaměřovat se na dosažení demokratického vyústění, kdy násilí bude nahrazeno mechanismy pro vyřešení konfliktu.

Součástí politiky EU v oblasti lidských práv se stane komplexní přístup k provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1325 a 1820 o ženách, míru a bezpečnosti a pokynů o násilí na ženách a dívkách a o boji proti všem formám diskriminace. Zahrnut bude i do výroční zprávy.

Zintenzívněno bude také provádění pokynů o mezinárodním humanitárním právu.

Boj proti terorismu

Protiteroristická opatření se musí provádět zcela v souladu se základními právy a s mezinárodním právem, mezi které patří předpisy v oblasti lidských práv, mezinárodní humanitární a uprchlické právo, svobodné a spravedlivé soudní řízení, jakož i ochrana osobních a soukromých údajů. Během lidskoprávních dialogů s třetími zeměmi už nyní EU

upozorňuje na porušování lidských práv, k němuž dochází pod zástěrkou protiteroristických opatření. Existuje však prostor pro zintenzivnění této diskuse v rámci dialogů o spolupráci v boji proti terorismu. V těchto dialogích EU vyzývá třetí země, aby ratifikovaly úmluvy a protokoly OSN o boji proti terorismu. Lidská práva by měla být pevněji zakotvena do plánování a provádění projektů na podporu boje proti terorismu se třetími zeměmi.

Svoboda, bezpečnost a právo

Ochrana základních práv je zcela zásadní ve vnější dimenzi prostoru svobody, bezpečnosti a práva, včetně policejní a soudní spolupráce, boje proti drogám a organizovanému zločinu, fungování a nezávislosti soudnictví, správy hranic, obchodu s lidmi a mobility, azylu a migrace. Při navazování spolupráce s třetími zeměmi v těchto oblastech je nezbytné zajistit, aby se v rámci používaných postupů plně dodržovala lidská práva včetně zákazu diskriminace. Například pokud dochází k výměně informací s policejními složkami třetích zemí, tyto informace nesmí být získány za použití mučení nebo nelidského zacházení a musí být zaručena jejich odpovídající ochrana.

Podpora dodržování lidských práv a lidských práv migrantů v zemích původu, zemích tranzitu a cílových zemí stojí rovněž v popředí zájmu *globálního přístupu EU k migraci a mobilitě*, jež definuje vnější migrační politiku EU. Zvláštní pozornost by se měla věnovat ochraně a zlepšování postavení zranitelných migrantů, např. nezletilých osob bez doprovodu, uchazečů o azyl, osob bez státní příslušnosti a obětí obchodu s lidmi.

Obchod s lidmi má v tomto směru mimořádnou důležitost. Je důležité zaručit, že na kontrolování trestné činnosti / na bezpečnost a lidská práva se bude nazírat jako na doplňující rozměry téže problematiky a že řešeny budou i prvotní příčiny tohoto obchodu. Zásadní význam má zejména ochrana žen před genderově podmíněnými formami násilí a boj proti feminizaci chudoby. Evropská unie bude ve své vnější činnosti dále považovat za prioritu lidskoprávní přístup k řešení obchodu s lidmi. V rámci tohoto upřednostňování se bude uvažovat o financování, školení a výměně informací a činnosti půjdou dále za vnější rozměr svobody, bezpečnosti a práva. Koordinátor EU pro boj proti obchodování s lidmi a ESVČ již navázali kontakty v zájmu vypracování seznamu prioritních zemí a regionů pro budoucí partnerství týkající se problematiky obchodu s lidmi.

Co se týče správy hranic, Evropská unie aktivně podporuje zapracovávání lidskoprávního rozměru do vývoje účinné ochrany hranic ve třetích zemích. Jako zásadní se jeví především odpovídající vybavení a odborná připravenost pohraniční stráže, která by zaručila, že osoby, jež potřebují ochranu a nahlásí se na hranicích, budou mít přístup k náležité pomoci a postupům.

Politická soudržnost ve všech směrech

Aby šla EU v dodržování základních práv příkladem má zásadní význam nejen pro lidi žijící v jejích členských státech, nýbrž i pro rozvoj Unie samotné. Solidní výsledky v tomto směru posílí opatření, která EU přijímá na podporu lidských práv ve světě.

Přijetím Lisabonské smlouvy se stala právně závazným dokumentem Listina základních práv Evropské unie. Její ustanovení musí při provádění právních předpisů EU dodržovat jak orgány, instituce, úřady a agentury EU, tak členské státy. Povinnost EU dodržovat lidská práva znamená nejen obecnou povinnost zdržet se činů, jimiž by se tato práva porušovala, ale také přihlížet k těmto právům při provádění vlastních vnitřních i vnějších politik.

V říjnu 2010 přijala Komise strategii účinného uplatňování Listiny základních práv, jež vysvětluje, jak mají orgány a členské státy EU listinu používat v praxi. Evropský parlament a Rada EU tuto strategii uvítaly. Komise bude každým rokem zveřejňovat zprávu o dosaženém pokroku. První zpráva o uplatňování Listiny ze strany orgánů EU byla uveřejněna v březnu 2011.

Solidní ochranu lidských práv, která je již v právním pořádku Unie zakotvena Listinou základních práv EU a judikaturou Soudního dvora EU, dále doplňuje závazek EU přistoupit k Evropské úmluvě o lidských právech.

Tyto politiky EU jsou důležité pro věrohodnost Evropy v situacích, kdy na lidská práva upozorňuje jiné země. Při rozhovorech s třetími zeměmi na téma lidských práv vychází EU z mezinárodních norem, jimiž jsou zejména základní úmluvy OSN o lidských právech, základní pracovní normy a (v případě evropských partnerů) normy Rady Evropy a OBSE. Evropská unie a její členské státy by měly ve svých příslušných oblastech působnosti tyto normy viditelně a účinně uplatňovat.

C. BUDOVÁNÍ SILNÝCH PARTNERSTVÍ

Mnohostranná spolupráce

Aby bylo možné přijímat rázná opatření na úrovni OSN, musí EU budovat společné postoje s partnerskými zeměmi. V posledních letech investovala mnoho prostředků, aby umožnila Radě OSN pro lidská práva v Ženevě a Třetímu výboru Valného shromáždění OSN stanovit a chránit všeobecné normy a standardy v oblasti lidských práv a řešit případy vážného porušování lidských práv. To vedlo k některým významným úspěchům, mezi které patřilo získání celosvětové podpory pro moratorium na trest smrti nebo dosažení konsenzu v otázce iniciativ souvisejících se svobodou vyznání nebo přesvědčení.

Úspěch do značné míry závisí na schopnosti EU oslovit partnery z řad třetích zemí a vnímat jejich potřeby, zapojit se do meziregionální koalice a využívat při tom také své dvoustranné vztahy. Evropská unie potřebuje posílit svoji schopnost vyjednávat společné postoje, mluvit jedním hlasem a využívat kumulativní váhy a zdrojů členských států sdílením zátěže a zaujímáním strategičtějšího přístupu k určování svých priorit. Je nutné rozvinout lepší součinnost a spolupráci mezi Ženevou, New Yorkem a Bruslem a také v rámci činnosti EU na dalších mnohostranných fórech, jako je Rada Evropy nebo OBSE.

Evropská unie by měla pracovat na zlepšení své efektivity v rámci OSN tím, že bude budovat meziregionální koalice, podporovat mechanismy OSN v oblasti lidských práv a propagovat lepší synchronizaci se svými opatřeními na dvoustranné úrovni a na dalších mnohostranných fórech. Evropská unie bude každý rok vytyčovat priority pro všechna jednání OSN, která se budou konat v Ženevě a New Yorku na téma lidských práv, a to v souladu se střednědobými prioritami své činnosti v rámci této organizace.

Mezinárodní spravedlnost

Evropská unie se zcela zavázala prosazovat mezinárodní spravedlnost, bojovat s beztrestností a prosazovat mezinárodní řád založený na právu, předcházet genocidám, zločinům proti lidskosti a válečným zločinům a pohánět pachatele těchto zločinů k odpovědnosti. Evropská unie se bude nadále zasazovat o potrestání osob, které porušují mezinárodní humanitární právo a předpisy v oblasti lidských práv. Bude nadále zásadním způsobem podporovat

Mezinárodní trestní soud i další mezinárodní trestní tribunály a propagovat všeobecnou ratifikaci Římského statutu. Evropská unie se plně zavázala podporovat univerzálnost a celistvost Římského statutu Mezinárodního trestního soudu a nezávislost tohoto soudu. Zavázala se rovněž zajistit plnou účinnost Římského statutu tím, že bude uplatňovat zásadu komplementarity a upevňovat účinné vazby mezi Mezinárodním trestním soudem a vnitrostátními soudními systémy.

Evropská unie by měla v rámci vnější činnosti vypracovat specifickou politiku přechodného soudnictví na podporu společností, které se potýkají se zločiny minulosti, a to pomocí mechanismů pro spravedlnost, pravdu, odškodnění a institucionální reformu.

Regionální organizace

Evropská unie posílí svou spolupráci v oblasti lidských práv a demokracie s regionálními a mezivládními organizacemi, a to jak na politické úrovni, tak na místní úrovni, mezi delegacemi EU a ústředím a terénními kanceláři nebo misemi těchto organizací. Systematičtěji bude využívat spolupráce s Radou Evropy a OBSE. Evropská unie by měla prozkoumat možnosti prohloubení spolupráce s Africkou unií, Sdružením národů jihovýchodní Asie, Organizací amerických států a dalšími uskupeními, přičemž bude stavět na jejich konsolidovaných nebo nově vytvářených regionálních mechanismech pro lidská práva a demokracii. V zájmu posílení spolupráce v oblasti lidských práv by měla využívat také dialogů vedených s různými regiony, například s ASEM, EU-LAK, AU/EU a AKT.

Evropská unie by měla nadále podporovat lidská práva, demokracii a právní stát v arabském světě a dalších zemích prostřednictvím užší spolupráce s dalšími organizacemi, jako je Liga arabských států nebo Organizace islámské konference.

Dosažení dopadu prostřednictvím dialogu

Lidská práva a demokracie jsou nedílnou součástí dialogu EU s ostatními zeměmi, a to i na nejvyšší úrovni. Ačkoli EU zahájila na téma lidských práv přibližně 40 účelových dialogů a konzultací, tyto dialogy a konzultace dosáhnou nejlepších výsledků, pokud budou pevně zakotveny v širší struktuře jejich vztahů s danou zemí.

Na základě zkušeností by měla EU přijmout určitý počet opatření v zájmu zefektivnění těchto dialogů:

- měla by zajistit užší propojení dialogů věnovaných lidským právům s dalšími politickými nástroji,
- měla by určit priority, cíle a referenční hodnoty těchto dialogů, které umožní jejich přezkum v souvislosti se strategiemi v oblasti lidských práv pro jednotlivé země,
- měla by zobecnit osvědčené postupy ve všech formátech dialogů o lidských právech, včetně lokálních dialogů se zeměmi AKT podle dohody z Cotonou (článek 8),
- měla by prozkoumat možnosti posílení dialogu a spolupráce se strategickými partnery EU.

Reakce na případy vážného porušování lidských práv

V některých případech přijímá EU opatření (například zmrazení aktiv, zbrojní embarga nebo zákaz udělování víz) v reakci na vážné porušování lidských práv v třetích zemích. Tato opatření jsou vždy předmětem důkladného zvážení v souladu se „základními zásadami EU pro používání omezujících opatření“ z roku 2004 a s Listinou základních práv EU.

Omezující opatření jsou pravidelně přezkoumávána Radou EU. Je důležité, aby tato opatření přispívala ke stanovenému cíli, aby byla cílená, aby neměla nepříznivý dopad na civilní obyvatelstvo a aby splňovala požadavky na jasná a spravedlivá řízení, včetně práva na účinný opravný prostředek.

D. VYUŽITÍ KOLEKTIVNÍ VÁHY EVROPY

Aby EU dokázala realizovat postoj uvedený v předchozích kapitolách, musí posílit způsob, jakým při své vnější činnosti řeší otázky lidských práv a demokracie.

Evropský parlament

Evropský parlament učinil z lidských práv a demokracie jednu ze svých nejvyšších priorit. Soustavným a naléhavým upozorňováním na klíčové aktuální otázky se Parlament ujal vůdčí úlohy při prosazování lidských práv ve všech činnostech EU. Při zvýrazňování podnětů EU je obzvláště hodnotná jeho spolupráce s dalšími parlamenty (prostřednictvím výborů pro parlamentní spolupráci a delegací v regionálních parlamentních shromážděních). Bylo by užitečné, kdyby Evropský parlament stupňoval své úsilí tak, aby se jeho nesmírně důležité poselství o ochraně lidských práv dostávalo prostřednictvím podvýboru pro lidská práva k jeho delegacím v třetích zemích.

Členské státy

Aby byla EU při prosazování a ochraně lidských práv a demokracie efektivnější a důvěryhodnější, je nutné využívat kolektivní váhy jejích orgánů a členských států. Členské státy se musí nadále silně ztotožňovat s unijní politikou v oblasti lidských práv a demokracie a nést za ni odpovědnost, a to jak na mnohostranné úrovni, tak v dvoustranných vztazích s třetími zeměmi. Za tímto účelem je nutné formulovat k lidským právům pevné společné postoje, jimiž se budou orgány i členské státy EU řídit tak, aby mluvily jedním hlasem. Toho lze dosáhnout tím, že se budou o problematice lidských práv vést pravidelné diskuse také na politické úrovni. Členské státy navíc musí plnit důležitou úlohu spočívající v tom, že se budou podílet na provádění politiky EU v oblasti lidských práv a demokracie sdílením zátěže a dělbou práce.

Stálá kapacita v Radě EU pro otázky lidských práv a demokracie

Pracovní skupina Rady pro lidská práva (COHOM) hraje klíčovou úlohu v řízení lidskoprávní politiky EU a v poskytování doporučení Politickému a bezpečnostnímu výboru a Radě. V současné době působí pracovníci této pracovní skupiny v jednotlivých hlavních městech a setkávají se pouze jednou měsíčně, takže již nemohou plně reagovat na zvýšený objem práce a na nároky, jež jsou na ně kladeny. K účinnému provádění vnější lidskoprávní politiky EU by bylo zapotřebí, aby se pracovní skupina COHOM scházela častěji a aby stálá zastoupení členských států EU v Bruselu disponovala pro problematiku lidských práv a demokracie stálou kapacitou a odbornými znalostmi. Bruselská formace Rady pro lidská práva by zajistila

větší integraci s prací Rady, Výboru stálých zástupců, Politického a bezpečnostního výboru a dalších pracovních skupin zaměřených na určitou problematiku nebo zeměpisnou oblast. Umožnila by také pořádání měsíčních zasedání ředitelů pro lidská práva, kteří by se mohli zaměřovat na strategické aspekty politiky EU v oblasti lidských práv a demokracie, zatímco bruselská formace by se zabývala každodenní agendou.

Budování kultury lidských práv a demokracie

V rámci Evropské služby pro vnější činnost bylo vytvořeno ředitelství pro lidská práva a demokracii. Obecnou zásadou je, že lidská práva nejsou jen odpovědností odborníků, ale jsou klíčová pro práci každého jednotlivce. Za tímto účelem bylo v rámci každé delegace EU na světě zřízeno kontaktní místo pro lidská práva. Tento systém by měl vytvořit síť umožňující realizaci průřezových kampaní. Podobná síť kontaktních míst se právě vytváří také v rámci Evropské služby pro vnější činnost a útvarů Komise.

Všem vedoucím delegací a pracovníkům Komise a Evropské služby pro vnější činnost se poskytuje školení o lidských právech a demokracii.

Síť kontaktních míst pro lidská práva a demokracii bude doplněna nejmodernějšími dostupnými technologiemi pro sdílení informací a osvědčených postupů.

Nové pojetí komunikace EU

Sítě sociálních médií poskytují po celém světě platformu, díky níž si mohou obránci lidských práv vzájemně poskytovat podporu a informace a oslovovat své příznivce všude ve světě. Umožňují jim také dokumentovat a sdílet své osobní zkušenosti a často při tom zároveň obcházet státem kontrolované sdělovací prostředky. Služby sdílení videonahrávek a zpráv mohou nedemokratickým režimům ztížit utajování případů potlačování lidských práv a podryvání demokracie. Tyto služby však zároveň mohou být použity k přesnějšímu sledování a profilování občanů. Tuto propojenost a také komunitu lidí nově vytvořenou prostřednictvím sítě sociálních médií lze využít rovněž k setkávání tvůrců politik a občanů za účelem politických diskusí. Například prostřednictvím živého vysílání po internetu mohou lidé z celého světa diskutovat o otázkách lidských práv s vedoucími politickými představiteli EU a jejich mezinárodními partnery. Tato skutečnost boří tradiční hierarchické bariéry a přístup k politickému vlivu. Pokud se lidé chtějí projevit v diskusi, jediné, co nyní potřebují, je přístup k internetu.

Oslovování různých skupin ve společnosti prostřednictvím digitální diplomacie je klíčovým způsobem, jak propagovat hodnoty a práci EU po celém světě. Využívání sociálních médií přineslo do digitální diplomacie EU významný pokrok, je však třeba v tomto úsilí pokračovat, aby se tyto nové postupy rozvinuly a umožnily využít potenciál delegací EU po celém světě.

Evropská unie by mohla vybízet klíčové delegace, aby využívaly sociální média k digitální diplomacii za použití stávajících komunikačních zdrojů. Lidem používajícím sociální média bude EU poskytovat praktickou podporu, aby posilovala občanskou angažovanost v praktickém životě.

Další kroky

Evropská unie má vůli i prostředky stát se vedoucím představitelem v otázkách celosvětové ochrany lidských práv a podpory demokracie.

Toto sdělení má přispět k diskusi, jež probíhá v orgánech EU o efektivnějším a komplexnějším přístupu k problematice lidských práv a demokracie. Jeho účelem je zjistit postoje k řadě možných opatření a alternativ. Dalším krokem by mělo být tyto představy dokreslit v rámci meziinstitucionálních diskusí a domluvit na jejich základě unijní přístup.

Za účelem sledování pokroku v dosahování cílů stanovených v tomto sdělení představí EU své výsledky ve výroční zprávě o lidských právech a demokracii ve světě. To by mělo všem zúčastněným stranám politiky EU, včetně občanské společnosti, poskytnout příležitost posoudit dopad činnosti EU a přispět k vytyčení budoucích priorit.

Rada a Parlament se vyzývají k pravidelnému přezkoumávání těchto výsledků a také k přezkoumání strategických cílů EU po pěti letech.